

«Тасдиқ мекунам»

Ректори Донишгоҳи миллии

Тоҷикистон, профессор

Насриддинзода Э.С.

«08» феврал 2025

ХУЛОСАИ

муштаракӣ кафедраи таърихи халқи тоҷик ва таърихнигорӣ ва архившиносии факултети таърихи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Диссертатсияи Шарифзода Ҷамолӣ Сафол дар мавзӯи «Масоили мубрами таърихи халқи тоҷик (нимаи дуҷуми ҳазораи II то мелод – асри IX) ва инъикоси он дар осори Эмомалӣ Раҳмон» ҷиҳати дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 07.00.09 – таърихнигорӣ, маъхазшиносӣ ва методҳои таҳқиқоти таърихӣ дар кафедраи таърихи халқи тоҷики факултети таърихи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон омода шудааст.

Диссертант Шарифзода Ҷ.С. аз соли 2017 дар кафедраи таърихи халқи тоҷики факултети таърихи ДМТ ба ҳайси аспирант (шӯбаи ғоибона), ассистент, муаллими калон, дотсент кор карда, аз соли 2022 инҷониб дар вазифаи директори Маркази илмӣ-таҳқиқотии Пешвои миллат фаъолият дорад. Соли 2021 рисолаи номзадӣ худро дар мавзӯи «Освещение древней истории таджикского народа в трудах Эмомали Рахмона» ҷимоя намуда, соҳиби дараҷаи илмии номзоди илмҳои таърих гардидааст. Мавзӯи рисолаи доктории Шарифзода Ҷ.С. 26.01.2023 бо суратҷаласаи №6 бо унвони «Масоили мубрами таърихи халқи тоҷик (нимаи дуҷуми ҳазораи II то мелод – асри IX) ва инъикоси он дар осори Эмомалӣ Раҳмон» дар ҷаласаи Шӯрои олимони факултети таърих тасдиқ шудааст. Кафедраҳои таърихи халқи тоҷик ва таърихнигорӣ ва архившиносии факултети таърих дар ҷаласаи муштаракӣ худ ҷиҳати муҳокимаи диссертатсияи Шарифзода Ҷамолӣ Сафол дар мавзӯи «Масоили мубрами таърихи халқи тоҷик (нимаи дуҷуми ҳазораи II то

мелод – асри IX) ва инъикоси он дар осори Эмомалӣ Раҳмон» хулосаҳои зеринро қабул кард:

Диссертатсияи Шарифзода Чамолиддин Сафол кори илмии анҷомёфта буда, дорои арзиш ва аҳаммияти амалӣ ва навгониҳои илмӣ мебошад. Он мустақилона иҷро гардида, фарогири натиҷаҳои арзишманди илмӣ мебошад.

Муаллиф тавонистааст ба таври кофӣ муҳиммияти онро барои илм ва ҷомеаи муосир асоснок ва исбот намояд. Муаллифи диссертатсия дуруст зикр менамояд, ки «омӯзиши масъалаҳои мубрами таърихи аҳди бостон ва асри миёнагӣ метавонад бисёр муаммоҳоро барои ҷомеа рӯшан созад. Махсусан, омӯзиш ва таҳқиқи ин марҳалаи муҳими таърихӣ ба мо имкон медиҳад, ки муқобили ҳар гуна таҳдидҳои ғоявӣ дар минтақа мубориза барем».

Дарачаи омӯзиши мавзӯ низ дар сатҳи зарурӣ коркард гардида, тариқи методологияи дурусти илмӣ муваффақияту комёбии муҳаққиқони дигар нишон дода шуда, паҳлуҳои норавшан ва камтаҳқиқгардидаи он ошкор карда шудааст. Ҳамзамон, робитаи мавзӯи мавриди таҳқиқ бо нақша ва барномаҳои илмӣ муайян гардида, мувофиқати пурраи он бо ихтисос собит карда шудааст. Ҳадаф ва вазифаҳои кори таҳқиқотӣ мушаххас ва масъалаҳои асосии гузошташуда дар диссертатсия коркард ва натиҷаҳои мантиқан дурусти асоснок пешниҳод шудааст. Асоси назариявӣ ва методологияи таҳқиқотро усулҳои муносибати комплексиву системавӣ ва маърифатии дар илми муосири таърих истифодашаванда - таърихият, пайдарпайии хронологӣ ва мантиқӣ, масъалагузорӣ, шаффофият ва беғаразӣ дар асоси факту далелҳо ташкил медиҳад.

Усулҳои мазкур дар пайвастагӣ бо ҳам ба муҳаққиқ имкон додааст, ки масъалаҳои мубрами таърихи аҳди бостонро то асри IX дар асоси қиёси маълумоти сарчашмаҳои таърихӣ ва осори Эмомалӣ Раҳмон таҳлилу баррасӣ намояд. Бо тавачҷуҳ ба раванҳои таърихӣ ва инъикоси он дар осори муаррихон ва муҳаққиқони ватанию хориҷӣ муаллиф тавонистааст, ки вижагиҳои таърихнависи Эмомалӣ Раҳмонро нишон диҳад. Усули таҳлилий-муқоисавӣ дар раванди баррасии масъалаҳои фарогири мавзӯ имкон додааст,

ки хулосаҳои амику мушаххас ироа шавад. Истифодаи усули пайвастагии хронологӣ-мантиқӣ имкон дод, ки ҳаводиси муҳимму сарнавиштсози аҳди бостон ва ибтидои асрҳои миёна пайдарпай шарҳу тавзеҳ ёбанд. Бо истифода аз усули шафофият ва воқеияти таърихӣ маълум гардид, ки дар осори Эмомалӣ Раҳмон бо риояи ин принцип масъалаҳои мубрам дар асоси манобеи таърихӣ ба таври объективӣ таҳлилу баррасӣ гардидаанд.

Ҳамзамон, дар диссертатсия равиши байнисоҳавӣ истифода бурда шудааст, зеро бо хусусиятҳои мавзӯи таҳқиқот алоқаманд буда, ҷанбаҳои гуногуни он бо истифода аз дастовардҳои илмҳои манбаъшиносӣ, таърихнигорӣ, хронологияи таърихӣ, фарҳангшиносӣ, диншиносӣ ва ғайра омӯхта шуданд. Ҳамин аст, ки дар диссертатсия навгониҳо ва қисмати ба ҳимоя пешниҳодшаванда бо мавзӯи диссертатсия ва объекту предмет комилан мувофиқат менамояд. Аз муҳтавои диссертатсия бармеояд, ки муаллифи он дар раванди таҳқиқоти илмӣ фаъол ба назар мерасад. Ҳамчунин, ҳангоми муайян кардани мақсадҳои асосӣ, таҳқиқоти назариявии ба дастоварда ва роҳҳои ҳалли натиҷаву хулосаҳои он саҳмгузор мебошад. Монография ва мақолаҳои илмӣ, ки дар маҷаллаҳои тақризшаванда оид ба мавзӯи таҳқиқотӣ аз ҷониби муаллифи диссертатсия ба нашр расонида шудаанд, ҳамчунин баромад дар конференсияҳои сатҳи гуногун ҷанбаҳои муҳимтарини диссертатсияро инъикос менамоянд:

РЎЙХАТИ ИНТИШОРОТИ ИЛМИИ ДОВТАЛАБИ ДАРАҶАИ ИЛМӢ

I. Монографияҳо:

[1-М]. Шарипов, Ҷ.С. Саҳми Эмомалӣ Раҳмон дар омӯзиши таърихи тамаддун ва давлатдорӣ ориёӣҳо [Матн] /Ҷ.С. Шарипов. – Душанбе, 2020. – 224 с.

[2-М]. Шарипов, Дж.С. Освещение древней истории таджикского народа в трудах Эмомали Рахмона. – Душанбе: ТНУ, 2022. – 228 с.

**II. Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи
олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп
шудаанд:**

[3-М]. Шарипов, Ҷ.С. Саҳми Пешвои миллат дар омӯзиши таъриху тамаддуни ориёӣ [Матн] /Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2018. – №4. – С. 56-61.

[4-М]. Шарипов, Ҷ.С. Инъикоси таҳқиқи масоили ҳиндуаврупоӣ дар осори Эмомалӣ Раҳмон [Матн] /Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2018. – №5. – С. 108-113.

[5-М]. Шарипов, Ҷ.С. Масъалаи омӯзиши таъриху тамаддуни ориёӣҳои Осиёи Марказӣ дар осори Эмомалӣ Раҳмон [Матн] /Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2018. – №6. – С. 71-76.

[6-М]. Шарифов, Р.Я., Шарипов, Ҷ.С. Инъикоси омӯзиши тамаддуни ҳиндуориёӣҳо дар осори Эмомалӣ Раҳмон / Р.Я. Шарифов, Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2018. – №7. – С. 77-81.

[7-М]. Шарипов, Ҷ.С. Инъикоси дараҷаи таҳқиқи забони мардуми ориёӣ дар осори Эмомалӣ Раҳмон [Матн] /Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2019. – №2. – С. 61-65.

[8-М]. Шарипов, Ҷ.С. Масъалаи омӯзиши нахустдавлатҳои ориёӣ дар осори Эмомалӣ Раҳмон [Матн] / Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2019. – №3. – С. 24-29.

[9-М]. Шарифов, Р.Я., Шарипов, Ҷ.С. Таҳлил ва омӯзиши масъалаи давлатдорӣи Модҳо дар осори Эмомалӣ Раҳмон [Матн] / Р.Я. Шарифов, Ҷ.С.

Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2019. – №5. Қисми 2. – С. 11-17.

[10-М]. Шарипов, Ҷ.С. Масоили мубрами давлатдорӣи Кушониён ва ҷойгоҳи он дар таърихи тоҷикон аз нигоҳи Эмомалӣ Раҳмон [Матн] / Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2020. – №6. – С. 32-36.

[11-М]. Шарипов, Ҷ.С., Муродов, Н.С. Вижагии муборизаи истиқлолхоҳонаи аҷдоди тоҷикон ба муқобили истилогарони ҷунуну мақдунӣ [Матн] / Ҷ.С. Шарипов, Н.С. Муродов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2022. – №12. – С.117-124.

[12-М]. Шарипов, Ҷ.С., Солеҳҷони, М. Саҳми Эмомалӣ Раҳмон дар ташаккул ва рушди фаъолияти Анҷумани тоҷикон ва форсизабонони ҷаҳон - «Пайванд» [Текст] / Ҷ.С. Шарипов, М. Солеҳҷон // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2023. – №1. – С. 37-44.

[13-М]. Шарипов, Ҷ.С. Масъалаи баромади этникии Ҳайтолиён [Матн] / Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2023. – №11. – С.123-130.

[14-М]. Шарипов, Ҷ.С. Махсусияти низоми идорӣи Шоханшоҳии Сосониён дар осори Эмомалӣ Раҳмон [Матн] / Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2023. – №12. Қисми 1. – С. 87-94.

[15-М]. Шарипов, Ҷ.С. Паёмадҳои сиёсати забткоронаи арабҳо барои забон ва фарҳанги тоҷикон аз нигоҳи Эмомалӣ Раҳмон [Матн] / Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2024. – №1. – С. 37-44.

[16-М]. Шарипов, Ҷ.С. Махсусияти забони тоҷикӣ дар аҳди Сомониён аз нигоҳи Эмомалӣ Раҳмон [Матн] / Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии

Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2024. – №3. – С. 41-47.

[17-М]. Шарипов, Ҷ.С. Нуфузи оини меҳрпарастӣ дар Аврупои бостон [Матн] / Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон. – Душанбе: Рӯдакӣ, 121, 2024. – №3. – С. 214-218.

[18-М]. Шарифов, Р.Я., Шарипов, Ҷ.С. Хусусияти сиёсати забткоронаи хилофати араб дар сарзамини Мовароуннаҳр [Матн] / Р.Я. Шарифов, Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2024. – №6. Қисми 2. – С. 151-157.

[19-М]. Шарифов, Р.Я., Шарипов, Ҷ.С. Махсусияти оини меҳрпарастӣ дар пажӯҳиши муҳаққиқон [Матн] / Р.Я. Шарифов, Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2024. – №9. – С. 63-69.

[20-М]. Шарипов, Ҷ.С. Ҷунбиши шуубия ва махсусияти маърифату ҷаҳоншиносии тоҷикон [Матн] / Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон. – Душанбе: Рӯдакӣ, 121, 2024. – №4. – С. 211-215

[21-М]. Шарипов, Ҷ.С. Бозтоби корномаи Яъқуб ибни Лайс дар осори Эмомалӣ Раҳмон [Матн] / Ҷ.С. Шарипов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2025. – №1. – С. 40-46.

III. Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои дигар ҷоп шудаанд:

[22-М]. Шарипов, Ҷ.С. Инъикоси анъанаҳои мардумӣ-фарҳангии аҳди Ҳахоманишиҳо дар осори Эмомалӣ Раҳмон [Матн] // Маводи конфронси ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ доир ба «Эҳёи анъанаҳои мардумӣ» (30 окт. 2018) / Дар зери таҳрири д.и.т. Б. Қурбонов, к.и.н. Ю. Шодипур и И. Бозорзода. – Душанбе: Типог. ДМТ, 2018. – С. 27-35.

[23-М]. Шарипов, Ҷ.С. Инъикоси таърихи тамаддуни тоҷикон дар осори Пешвои миллат [Матн] // Маорифи Тоҷикистон (Маҷаллаи илмӣ, маърифатӣ ва таълимию методии Вазорати маориф ва илми ҶТ). – Душанбе, 2018. – №3. – С. 11-13.

[24-М]. Шарипов, Ҷ.С. Саҳми Пешвои миллат дар омӯзиши таъриху тамаддуни халқи тоҷик [Матн] // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявии ҳайати устодону кормандони ДМТ бахшида ба Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028», «Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ», «140-солагии Қаҳрамони Тоҷикистон Садриддин Айни» ва «70-солагии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон». – Душанбе, 2018. – С. 307.

[25-М]. Шарипов, Ҷ.С. Инъикоси шахсияти Садриддин Айни дар осори Эмомалӣ Раҳмон [Матн] // Маводи конференсияи илмӣ-назариявӣ дар мавзӯи «Саҳми Садриддин Айни дар эҳёи таърих ва фарҳанги халқи тоҷик». – Душанбе, 2018. – С. 197-203.

[26-М]. Шарипов, Ҷ.С. Эмомалӣ Раҳмон: Бобоҷон Ғафуров поягузори таърихи миллат [Матн] // Маводи конференсияи илмӣ-назариявӣ дар мавзӯи «Саҳми Бобоҷон Ғафуров дар омӯзиши таърихи халқи тоҷик» (11-октябри соли 2019). – Душанбе, 2019. – С. 14-19.

[27-М]. Шарипов, Ҷ.С. Вижагиҳои таърихии забони тоҷикӣ [Матн] // «Бақуллаҳои дониш (Нашрияти Донишгоҳи миллии Тоҷикистон). – Душанбе, 2019. – №19. – С. 8.

[28-М]. Шарипов, Ҷ.С. Нақши Пешвои миллат дар омӯзиш ва инъикоси таърихи тамаддун ва давлатдорӣ ориёӣ [Матн] // «Моҳтоб» (Маҷаллаи оммавӣ-фарҳангии Вазорати фарҳанги ҚТ). – Душанбе, 2021. – С. 11-12.

[29-М]. Шарипов, Ҷ.С. Бозтоби низоми идорӣ шоханшоҳии Сосониён дар осори Эмомалӣ Раҳмон [Матн] // Маводи конференсияи илмӣ-назариявии байналмилалӣ дар мавзӯи «Ҷойгоҳи Сосониён дар таърих ва тамаддуни умумиҷаҳонӣ» бахшида ба 1800 - солагии таъсисёбии давлати Сосониён. – Душанбе: ДДОТ ба номи С. Айни, 26 апрели соли 2024. – С. 139-145.

[30-М]. Шарифзода, Ҷ.С. Пешвои миллат ва бунёди давлати мутамаддин [Матн] // Маводи конференсияи илмӣ-назариявии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи «Аҳаммияти байналмилалӣ пешниҳоди Пешвои миллат роҷеъ ба «Даҳсолаи

таҳкими сулҳ ба хотири наслҳои оянда». – Душанбе: ДМТ, 6 март соли 2025.
– С. 83-90.

Навгони илми таҳқиқот дар он аст, ки бори нахуст дар таърихнигории муосир ва доираи рисолаи докторӣ масъалаҳои мубрами таърихи аҳди бостони халқи тоҷик то замони Сомониён бар асоси омӯзиши осори Эмомалӣ Раҳмон таҳқиқу баррасӣ мешавад. Албатта баъзе ин масоил дар доираи рисолаҳои ҷудогона мавриди омӯзиш қарор гирифтаанд. Аммо дар шароити рушди муосири таърихнигорӣ метавон бар асоси қиёси илмии осори Эмомалӣ Раҳмон, муҳаққиқони ватаниву хориҷӣ ва манбаъҳои таърихӣ боз баъзе паҳлуҳои норӯшани ҳаводиси сарнавиштсози таърихи халқи тоҷикро дар ин марҳилаи таърихӣ мавриди баррасӣ қарор дод:

– дар асоси таҳлили осори Эмомалӣ Раҳмон, муҳаққиқони ватаниву хориҷӣ ва манобеъи таърихӣ бори аввал масъалаҳои мубрами таърихи аҳди бостон то замони ташкили нахустин давлати миллии тоҷикон (асри IX) ба риштаи таҳқиқ кашида шуд;

– дар натиҷаи таҳлили манобеи таърихӣ, махсусан бозёфти бостоншиносӣ ва осори Эмомалӣ Раҳмон раванди ташаккули ақвоми ориёӣ дар Осиёи Марказӣ, мароҳили муҳочират ва вижагии тамаддуни онҳо мушаххас гардид;

– вижагиҳои дину оинҳои бостонии ниёкони мардуми тоҷик – ориёӣҳо дар мисоли меҳрпарастӣ ва зурвония бар асоси қиёси осори таърихӣ ва мулоҳизаҳои Эмомалӣ Раҳмон ташхис шуд;

– бар асоси таҳлили далоили таърихӣ ва хулосаҳои Эмомалӣ Раҳмон ҷойгоҳи давлатҳои мутамаркази сулолаҳои ориёӣ – Ҳахоманишиён, Порт ва Кушониён дар таърихи давлатдории тоҷикон мушаххас гардид;

– дар радифи дигар марҳалаҳои давлатдории тоҷикон, ҳамчунин нақши шоҳаншоҳии Сосониён дар эҳёи арзишҳои тамаддуни ориёӣ, эъмори давлати қудратманди ориёӣҳо ба риштаи таҳқиқ кашида шуд;

– масъалаи асли баромади қавмии Ҳайтолиён ва ҷойгоҳи онҳо дар таърихи давлатдории тоҷикон бар пояи қиёси таҳқиқоти муҳаққиқон ва осори Эмомалӣ Раҳмон рӯшан гардид;

– вижагиҳои сиёсати забткоронаи арабҳо ва паёмади он дар сарнавишти мардумони Хуросону Мовароуннаҳр бар асоси қиёси илмии осори таърихӣ ва андешаҳои Эмомалӣ Раҳмон ошкор гардид;

– паёмади ҳаракатҳои озодихонаи мардумони Хуросону Мовароуннаҳр дар қиболи хулафои араб собит шуд;

– паёмади неҳзатҳои фикрии аҷдоди тоҷикон дар масири эҳёи арзишҳои миллии мардуми Хуросону Мовароуннаҳр мушаххас шуд;

– нақши сулолаҳои тоҷик – Бармакиён, Саҳлиён ва Ковусиён дар густариши ислом ва ҳифзи арзишҳои фарҳангии мардумони Хуросону Мовароуннаҳр бар асоси назари Эмомалӣ Раҳмон ва далелҳои муътамади таърихӣ собит гардид;

– бо таҳлилу баррасии амиқи ахбори сарчашмаҳои таърихӣ ва муқоисаи осори Эмомалӣ Раҳмон ҷойгоҳи хонадонҳои ҳуқумрони Хуросону Мовароуннаҳр – Тоҳириёну Саффорӣён дар таърихи давлатдории тоҷикон мушаххас шуд.

Аҳаммияти назариявӣ ва илмию амалии таҳқиқот ба таҳқиқи масоили мубрами таърихи аҳди бостон ва асримиёнагии барвақтаи халқи тоҷик бар асоси осори Эмомалӣ Раҳмон, маълумоти манбаҳои таърихии давраи таҳқиқ ба забони форсӣ, осори ҷуғрофӣ-таърихии сайёҳону муаррихони асримиёнагӣ, таҳқиқоти олимону муҳаққиқони русу араб, аврупоӣ, амрикоӣ ва дастовардҳои илмии таърихшигорони ватанӣ таъҷиб менамояд. Мавзӯи таҳқиқот аз таҳлили осори Эмомалӣ Раҳмон маводу манбаҳои таърихии форсӣ ва осори муҳаққиқони муосири ватанию хориҷӣ иборат мебошад ва раванди ташаккули ақвоми ориёӣ, тамаддуни ориёӣ, шоҳаншоҳҳои муқтадири ориёӣ, омилҳои шикасту рехти давлатҳои ориёӣ, ҳуҷуми арабҳо ва интишори дини ислом, муборизаи озодихонаи мардуми Хуросону Мовароуннаҳр бар зидди арабҳо, неҳзатҳои фикрӣ, саҳми сулолаҳои

точиктабор дар густариши ислом ва ҷойгоҳи хонадонҳои Тоҳириёну Саффорӣро дар таърихи давлатдорӣ тоҷикон дар асоси вазифаҳои бамӣнгузошташуда, ки усулҳои шаффофият, таърихият ва мушаххасотро ба назар гирифтаанд, фаро мегирад.

Аҳаммияти илмию амалии таҳқиқоти мазкур дар он ифода меёбад, ки дар асоси таҳлилҳо ва таҳқиқотҳо масъалаҳои мубраму баҳсноки таърихи аҳди бостон ва ибтидои асрҳои миёнаи халқи тоҷик (яъне то Сомониён) дар асоси осори Эмомалӣ Раҳмон муайян гардидааст. Омӯзиши таҳқиқоти мазкур ҳамчун мавзӯи муҳими таърихӣ, на танҳо аҳаммияти калони илмиву амалӣ дорад, балки барои равшан сохтани саҳифаҳои таҳқиқнагардида ва норавшани давраи мазкури таърихи халқи тоҷик, ҳамчунин барои тарбияи наслҳои ҷавони имрӯза ва ояндаи миллат кумаки амалӣ хоҳад расонд.

Ҳамзамон, хулосаҳои назариявӣ ва натиҷаҳои бадастомада ҳангоми бурдани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, таълимӣ, тарбиявӣ ва ташвиқотӣ дар самти баланд бардоштани худшиносии миллӣ, эҳтиром ба арзишҳои таърихӣ фарҳангии миллӣ, пешгирӣ аз хурофот ва таассуби динӣ ва рушди тафаккури миллӣ муфид ва самаровар мебошанд.

Номи мавзӯ, сохтор ва таркиби диссертатсия бо шиносномаи ихтисоси 07.00.09 - таърихшиносӣ, маъхазшиносӣ ва методҳои таҳқиқоти таърихӣ мувофиқ буда, бо «Номгуи самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технология дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2015-2020», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 4-уми декабри соли 2014, №765 тасдиқ шудааст, алоқамандии зич дорад. Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Шарифзода Ҷамолиддин Сафол дар мавзӯи «Масоили мубрами таърихи халқи тоҷик (нимаи дувуми ҳазораи II то мелод – асри IX) ва инъикоси он дар осори Эмомалӣ Раҳмон» кори анҷомёфтаи илмӣ буда, аз рӯи мазмуну мундариҷа ба ихтисоси 07.00.09 - таърихшиносӣ, маъхазшиносӣ ва методҳои таҳқиқоти таърихӣ пурра мувофиқат намуда, аз рӯи сохтори худ ба талаботи муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба диссертатсияҳои докторӣ ҷавобгӯ мебошад.

Диссертатсияи Шарифзода Ҷамолиддин Сафол дар мавзуи «Масоили мубрами таърихи халқи тоҷик (нимаи дувуми ҳазораи II то мелод – асри IX) ва инъикоси он дар осори Эмомалӣ Раҳмон» ҷихати дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 07.00.09 - таърихнигорӣ, маъхазшиносӣ ва методҳои таҳқиқоти таърихӣ барои ҳимоя ба Шурои диссертатсионӣ пешниҳод карда мешавад.

Хулосаи мазкур дар ҷаласаи муштараки кафедраи таърихи халқи тоҷик ва таърихнигорӣ ва архившиносии факултети таърих аз 4.02.2025 қабул карда шуд.

Дар маҷлис 27 нафар иштирок карданд. Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор - 27 нафар; зид - нест; бетараф - нест.

Суратҷаласаи №6/1 аз 04.02.2025.

**Мудири кафедраи таърихи
халқи тоҷик, н.и.т., дотсент**

 Асрориён Ҷ.О.

**И.в. мудири кафедраи
таърихнигорӣ ва архившиносӣ,
н.и.т., дотсент**

 Саймуҳаммади Б.

Имзои Ҷ.О. Асрориён ва Саймуҳаммади Б.

–ро тасдиқ менамоям:

**Сардори Раёсати кадрҳо ва
корҳои махсуси ДМТ**

  Тавқиев Э.Ш.